

Etablering af vårsæd og forberedelse af effektiv ukrudtsbekæmpelse

Til trods for megen regn i januar måned kom der så småt gang i vårsædsetableringen på de lettere jordtyper primo marts, men det skiftende vejr i de sidste par uger holder fortsat vårsædsetableringen hen. Pt. ligger jordtemperaturen på omkring 5°C og selvom vårsæden tåler en kold jord, må den ikke samtidig være våd og sammenkørt. Selvom såning af vårkorn i marts og primo april i tjenlig jord giver mindst 5 hkg/ha mere end såning fra medio april, er det i de kommende uger fortsat mere afgørende, at jorden er tjenlig ved etablering. Eventuelle efterafgrøder/græsmarker skal jordbearbejdes/nedvisnes snarest muligt, hvis ikke allerede gjort. Jo senere jordbearbejdning, jo større risiko for, at efterafgrøden/græsmarken "dræner" jorden for kvælstof og vand, og jo senere frigives kvælstoffet til den efterfølgende afgrøde.

Anbefalet sårækkefølge

Havre og vårhvede stiller ikke helt de samme krav til såbeddet som vårbyg. Udbyttetabet ved sen såning er som udgangspunkt større i havre end i vårbyg og vårhvede. I områder med store udfordringer med bygfluer er det dog vigtigt, at især vårhveden etableres/udvikles så hurtigt som muligt for at reducere udbyttetab som følge af eventuelle angreb af bygfluer i maj. Det er meget afgørende, at bælgssæd bliver etableret i en tjenlig porøs jord, for at den kommer hurtigt i gang og får en god konkurrenceevne overfor ukrudt. Sen såning af bælgssæd giver sjældent store udbyttetab men vil udsætte modningen/høsten.

Anbefalet sådybde og plantetal i de forskellige afgrøder

Alt vårkorn skal ligge på en fast bund i 3-4 cm's dybde og dækkes af en god blød overjord. For dyb og uensartet såning resulterer i svage blege planter og koster nemt 2-3 hkg/ha i udbyttetab. Markærter skal etableres i ca. 6-8 cm's dybde og hestebønner i ca. 8-10 cm's dybde i en tjenlig porøs jord. Det er vigtigt at etablere bælgssæden til den dybde side for at øge muligheden for en effektiv ukrudtsbekæmpelse inden fremspiring med glyphosat + jordmiddel og samtidig øge tørketolerancen. Tabel 1 angiver vores anbefalede plantetal og sådybder i de forskellige arter.

Tabel 1. Anbefalede plantetal og sådybder i de forskellige vårsædsarter.

Afgrøde	TKV-interval	Anbefalet plantetal, pl./m ² *)	Anbefalet sådybde, cm
Vårbyg, malt	40-55	250-300	3-4
Vårbyg, foder	40-55	275-325	3-4
Havre	40-50	275-325	3-4
Vårhvede	45-60	375-425	3-4
Vårraps	-	50-60	2
Hestebønner**)	400-600	40-50	8-10
Markærter**)	250-350	50-70	6-8

*) Ved udlæg af græsfrø og kløvergræs bør udsædsmængden reduceres med 10-15%. Det samme er tilfældet ved meget gammel "strøm"/N i jorden. Lavest angivne plantetal anvendes i marts og højst angivne plantetal fra medio april.

**) Ved højt ukrudtstryk anbefales altid højst angivne plantetal i bælgssæd og samtidig dyb såning, som giver god mulighed for behandling med glyphosat før fremspiring.

Forventet markspiring

Den forventede markspiringsprocent afhænger naturligt af såsædens spireevne, men i høj grad også af såbeddets karakter. Farmtests med vårkorn under umiddelbart gode etableringsbetingelser har vist ned til 60-70% af de tilstræbte plantebestande. Træk derfor mindst 5% fra såsædens spireevne under gode såforhold og helt op mod 20%, hvis det bliver nødvendigt at acceptere et mindre godt såbed. Tjek såsædens TKV i god tid. En forskel i TKV fra f.eks. 45 til 52 giver en forskel i beregnet udsædsmængde på ca. 20-25 kg/ha!

Beregning af udsædsmængden i korn og bælgssæd

Udsædsmængden beregnes ud fra følgende formel:

$$\text{Udsæd i kg/ha} = \frac{\text{Ønsket antal pl./m}^2 \times \text{TKV (tusindkornsvægt)}}{\text{Forventet \% markspiring}}$$

Strategi for ukrudtsbekæmpelse og nedvisning før etablering af vårkorn og bælgssæd

Efterafgrøder/fodergræs- og frøgræsmarker og destruktion/nedvisning

Forhåbentlig har det allerede været muligt at destruere/nedvisne eventuelle efterafgrøder/græsmarker forud for vårkorn og bælgssæd. Hvis det ikke er tilfældet, bør det gøres så hurtigt som muligt. Er der ingen kvik/væselhale/rodukrudt i markerne, vil det oftest være tilstrækkeligt at destruere/nedpløje efterafgrøden hurtigt muligt. I frøavlssædskifter er det dog oftest klogt uanset hvad at foretage en forudgående nedvisning af stubben. Det samme er tilfældet, hvis der skal etableres hestebønner efter oljeræddike, da evt. genvækst af oljeræddike ikke kan bekæmpes i hestebønner som i korn. I tabel 1 ses anbefalinger til nødvendig dosis i g/ha glyphosat mod forskellige afgrøder/ukrudtsarter. En formiddagssprøjtning med lav vandmængde på tørre planter sikrer den bedste og hurtigste effekt.

Tabel 1. Nødvendig dosis i g/ha glyphosat mod forskellige afgrøder/ukrudtsarter.

Afgrøde / ukrudt	Dosis glyphosat, g/ha	Bemærkninger
Småt ukrudt samt spildkorn	1.080 g (1,5 kg Roundup PowerMax)	
Kvik, græsefterafgrøder og større tokimbladet ukrudt	1.080 – 1.440 g (1,5-2,0 kg Roundup PowerMax)	
Omlægning af græs (fodergræs)	1.440 – 1.800 g (2,0-2,5 kg Roundup PowerMax)	Tidlig forårsbehandling på tørre planter februar-marts.
Væselhale samt rødsvingel og engrapgræs (frøgræsstub)	1.800 – 2.160 g (2,5-3,0 kg Roundup PowerMax)	Der skal være bladmasse at sprøjte på - min 3-4 blade. Tromling forud for behandling, så græsset ligger ned, øger bladarealet og optagelsen af glyphosat.
Rajgræs (frøgræsstub)	1.080 - 1.440 g (1,5-2,0 kg Roundup PowerMax)	Der skal være bladmasse med min 3-4 blade.

Etablering af vårkorn uden pløjning - nedvisning med glyphosat

Etableres vårkornet uden pløjning er det ofte nødvendigt, at der sprøjtes med glyphosat inden såning/fremspiring, uanset om marken/efterafrøden er nedvisnet før høst/i løbet af efteråret eller ej. Nødvendig dosis afhænger af arter i marken. Hvis der er foretaget en effektiv glyphosat-behandling i stubben/efterafrøderne i det sene efterår, kan dosis umiddelbart før etablering ofte reduceres til ca. 360-540 g/ha glyphosat (0,5-0,75 kg/ha Roundup PowerMax XL). Vær dog obs. på højere dosis, hvis udfordringer med væselhale og ingen pløjning. Se i øvrigt ovenstående tabel 1.

Anvendelse af Legacy i vårbyg og vårhvede inden fremspiring – ”et must” ved udlæg af frøgræs

Især hvor der praktiseres reduceret jordbearbejdning/pløjefri dyrkning og/eller ved store udfordringer med enårig rapgræs, er der meget gode erfaringer med anvendelse af 0,1 l/ha Legacy på sort jord, når jorden har sat sig efter såning. Sprøjtning på dette tidspunkt og i disse tilfælde må dog ikke være på bekostning af videre såbedsetablering.

Ved udlæg af frøgræs i vårbyg er det ”et must” at foretage en Legacy-behandling efter såning og inden fremspiring. Dette for bedst muligt at sikre en ren frøgræsmark efterfølgende.

Opfølgning på ukrudtsbekæmpelse i vårkorn følger i en senere udgave af VÆKST.

Ukrudtsbekæmpelse i bælgssæd uden udlæg – strategien ligger allerede ved etablering

Der er ingen tvivl om, at den bedste ukrudtseffekt i bælgssæd opnås ved at anvende jordmidler + glyphosat inden fremspiring af bælgssæden.

1,0-1,5 l/ha Fenix kan anvendes helt frem til fremspiring, hvilket giver mulighed for at få ekstra effekt mod spildraps og andre hurtigt spirende ukrudtsarter ved at blande med f.eks. 0,5-1,0 kg/ha Roundup PowerMax XL **inden** fremspiring af afgrøden.

I nogle marker kan der blive behov for opfølgning mod ukrudt med 0,5-0,75 l/ha Fighter 480, når bælgssæden har udviklet det første løvblad. Midlet er godkendt i ærter og til mindre anvendelse i hestebønner. I markærter kan der desuden anvendes 0,75-1,0 l/ha Fenix sammen med Fighter 480.

Bekæmpelse af græsukrudt i bælgssæd

Focus Ultra anbefales til brug i hestebønner og ærter mod kvik, spildkorn, agerrævehale og rajgræsser. Der er ingen effektive bekæmpelsesmuligheder mod enårig rapgræs, men brugen af enten Fenix eller Novitron DAM TEC inden fremspiring vil have nogen effekt. Anvendelse af Focus Ultra har desuden en god resistensforebyggende effekt mod grove græsser i sædskiftet med en anden virkemekanisme end de midler, der kan anvendes i kornafgrøder.